

Förbundet Rättvis Jakt

För en levande landsbygd

Aktuellt!

2014-03-08

En debattartikel i tidningen Västsverige (Västerbygden) under vecka 9, skriven av vice ordförande Leif A Westbom.

Om att ta jakträtten från markägare

Undantagslöst säger den historiska erfarenheten, att en välmående landsbygd kräver ett spritt enskilt ägande och att kollektiv förvaltning skapar fattigdom och andra missförhållanden.

Under 1600-talet gjorde den svenska fastighetsrätten skillnad mellan två olika former för ägande av mark.

Förnämast var den oinskränkta äganderätt vilken kallades för dominium directum och som var förbehållen staten och adeln. En inskränkt form för ägande kallades för dominium utile och var vad som bjöds bönderna. Det tydligaste och för bönderna mest förargelseväckande exemplet på inskränkning var att de förlorade jakträtten på sina egna gårdar. Istället jagade staten och framför allt adeln på böndernas mark. Undantag härifrån gjordes emellertid för Dalsland och några andra landskap, där bönderna fick behålla sin jakträtt. När Gustav III 1789 med stöd av de ofrälse stånden genomdrev kungligt envælde, fick bönderna i utbyte jakträtt på sina gårdar.

Idag är det troligt att detta historiska förtryck spelar en roll som idémässig bakgrund, nu när staten återigen strävar efter att frånta fastighetsägarna självbestämmanderätten över jakten på sin egen mark.

I huvudsak hade fastighetsägarna från 1789 till och med 2011 rätt att fälla vuxen älg på sin mark, sedan var friheten slut. För före älgjakten 2012 avskaffades B-licenserna. Inledningen på en kollektivisering av jakten tog därmed sin början. Om en gårdsägare numer vill fälla vuxen älg på sin gård, måste han ge upp självbestämmanderätten över jakten. Istället får han vara med och fatta kollektiva beslut tillsammans med andra markägare och jägare.

Tidigare garanterades rätten till självbestämmande över jakten på egen mark i lag, men nu har den rätten förbytt till kollektivets godtycke.

Detta är farligt. För det innebär en maktförskjutning från ägare till brukare eller med andra ord, en urholkning av äganderätten. Så i praktiken kommer jägarkollektivets representanter att ta över markägarens självbestämmanderätt. Dessa representanter blir den nya jaktadeln, nu när den gamla har avskaffats.

Leif A Westbom

Vice ordförande